

Regional Fagkonferanse 27.november 2015

Psykiske lidelser og utfordrende atferd

«Mitt livs ABC»

Psykisk helse og utviklingshemming

Lise Øverland, Psykiatrisykepleier, MSc, Prosjektleder Aldring og helse
lise.overland@aldringoghelse.no

- Stortingsmelding 45 (2012-2013)

Frihet og likeverd. Om mennesker med utviklingshemming

s. 21: Helse og omsorgsdepartementet (HOD) vil etablere «Mitt livs ABC», etter modell av demensomsorgens ABC. Tiltaket skal være en del av Kompetanseløftet 2015.

Formålet er å styrke kompetansen særlig hos ufaglærte i tjenestene til personer med utviklingshemming.

- Helsedirektoratet er oppdragseiere.
- Tiltaket skal ta utgangspunkt i modellen til Demensomsorgens ABC og Eldreomsorgens ABC, men skal tilpasses målgruppene, organiseringen av tjenestene i denne sektoren og dagens teknologiske muligheter.
- Målgruppen er alle som yter tjenester til personer med utviklingshemming – fokus på ufaglærte
- Organiseringen av tjenestene gir at opplæringen må ha et livsløpsperspektiv – barn, unge, voksne og eldre med utviklingshemming

Opplæringsmateriellet

I papir og i elektronisk utgave

- A. Dette må jeg kunne – gode tjenester til personer med utviklingshemming.** Kort introduksjon. Til vikarer/nyansatte. Et hefte - ca. 60 sider – ferdig 1.mai 2016
- B. Hoveddel** – Perm med 10 hefter à ca. 30 sider. Følger «ABC-modellen» oppstart sept./okt. 2016
- C. Fordypningsdel** – Perm med 10 hefter à ca. 30 sider Følger «ABC-modellen» oppstart høsten 2017

I tillegg lages en **informasjonsfilm** om utviklingshemming **filmklipp** til refleksjon i studiegrupper.

ABC modellen

- ABC modellen er en virksomhetsintern tverrfaglig opplæring i studiegrupper.
- Deltakerne leser studieheftene på egen hånd. Heftene inneholder «tenk over»-oppgaver til individuell refleksjon.
- Deltakerne møtes i selvstyrte, **tverrfaglige** studiegrupper for å jobbe med refleksjonsoppgaver knyttet til hvert hefte. Det er filmklipp som utgangspunkt for refleksjonsoppgavene.
- Det arrangeres oppstartsseminar – 6 timer og et dagsseminarer per år med egne eller innleide foredragsholdere.
- Det er mulig å avslutte opplæringen etter hoveddelen (perm 1)

Innhold hoveddel

Hefte 1: Introduksjon

Hefte 2: Om utviklingshemming

Hefte 3: Kommunikasjon

Hefte 4: Etikk og selvbestemmelse

Hefte 5: Trivsel og sosialt nettverk

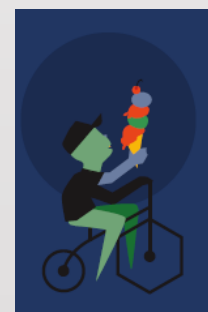
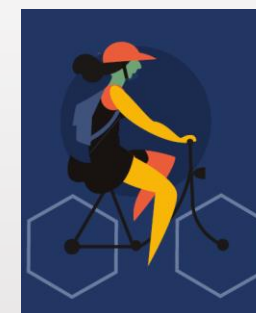
Hefte 6: Miljøarbeid

Hefte 7: Opplæring, dagtilbud og arbeid

Hefte 8: Fritid, aktive liv – muligheter og utfordringer

Hefte 9: Helse

Hefte 10: Rettsikkerhet – tvang og makt

Innhold fordypningsdel

Hefte 1: Autismespekterforstyrrelser i kombinasjon med utviklingshemming

Hefte 2: Bolig – å arbeide i andres hjem

Hefte 3: Kommunikasjon

Hefte 4: Utviklingshemming og fysisk funksjonshemming

Hefte 5: Psykiske helse

Hefte 6: Samarbeid med pårørende

Hefte 7: Velferdsteknologi

Hefte 8: Helseoppfølging

Hefte 9: Aldring og aldringsprosesser

Hefte 10: Bruk av tvang og makt - andre løsninger /tillitsskapende tiltak.

Psykisk helse – og utviklingshemming

Psykisk helse – årsaker og sammenhenger

- Reduserte mestringsevner og kognitiv svikt gir redusert evne til å forstå, kommunisere og finne relevante mestringsstrategier.
- Manglende kontroll og styring over eget liv gir lavt selvbilde.
- Ofte lite sosialt nettverk
- Stor turnover blant tjenesteytere – kortvarige relasjoner

Psykisk helse – og utviklingshemming

- De viktigste intervensjonene for god psykisk helse knyttes til personens dagligliv
- Satse på individuelt tilrettelagt miljøarbeid og omsorgstilbud.
- Personen og dennes væremåte, preferanser osv. må være i hovedfokus
- Innsats og omsorg bør også ta utgangspunkt i diagnose

Bedre psykisk helse for personer med utviklingshemming gjennom «Mitt livs ABC» ?

Fokus på hele mennesket – gjennom livsløpet og på ulike arenaer.

Tjenesteytere med økt kompetanse om utviklingshemming og forståelsen av konsekvenser av å leve med utviklingshemming – bedre tilpassede tjenester.

Tjenesteytere med evne til å kjenne igjen tegn på fysisk- og psykisk uhelse.

Tjenesteytere som tar initiativ til tverrfaglig samarbeid både på kommunalt og spesialistnivå. Samarbeider med pårørende.

Økt kompetanse hos tjenesteytere uten helsefagligutdanning som er deltager i tvangstiltak på dispensasjon. Vikarer får et minimum av kunnskap om utviklingshemming gjennom «Det må jeg kunne»

Foreløpig plan for implementering

- Forankring i ledelsen i kommunene
- Samarbeidspartnere i hvert fylke
- Kommunekontakt
- Økonomi – del av kompetanseløftet 2020
- «Dette må jeg kunne – gode tjenester til personer med utviklingshemming» – klart 1.mai 2016.
- Oppstart ABC'n: sept./okt. 2016
- Måltall for ABC'n: 200 kommuner og 10 000 deltakere i perioden 2016-2020

Takk for meg!
Og husk:

Mitt livs

